

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

1. AINEEN TAI VALMISTEEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT**1.1 Kemikaalin tunnistustiedot****1.1.1 Kauppanimi**

HARDENER 007 1365

1.1.2 Tunnuskoodi

007 1365

1.2 Kemikaalin käyttötarkoitus**1.2.1 Käyttötarkoitus sanallisesti ilmoitettuna**

Maalaustyö

Tuotteen kuvaus: Polyuretaanikovettaja

Vain teolliseen ja ammattikäyttöön. Tuotetta ei ole tarkoitettu kuluttajakäyttöön.

1.3 Valmistajan, maahantuojan tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot**1.3.1 Valmistaja, maahantuoja tai muu toiminnanharjoittaja**

Tikkurila Oyj

1.3.2 Yhteystiedot**Postiosoite**

PL 53

Postinumero ja -toimipaikka

01301 VANTAA

Puhelin

(09) 857 71

Telefax

(09) 8577 6936

1.3.4 Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaa

Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu, e-mail: productsafety@tikkurila.com

1.4 Hätäpuhelinnumero**1.4.1 Numero, nimi ja osoite**

Tikkurila Oyj, Ympäristö ja turvallisuus: (09) 857 71; Myrkytystietokeskus: (09) 471 977

2. VAARAN YKSILÖINTI

Helposti syttyvää, F

Haitallinen, Xn

Terveydelle haitallista hengitettynä. Ärsyttää silmiä ja ihoa. Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä. Voi olla vaarallista sikiölle. Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

Tarkemmat varoitusetikettitiedot on esitetty kohdassa 15.1.

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA**3.1 Vaaraa aiheuttavat aineosat****3.1.1****CAS-numero****EINECS****3.1.2****Aineosan nimi****3.1.3****Pitoisuus****3.1.4****Varoitusmerkki, R-lausekkeet ja muut tiedot aineosasta**

9017-01-0

-

Isosyanaattisideaine

1 - 5 %

Xi; R43

26471-62-5

247-722-4

Tolueenidi-isosyanaatti (TDI)

< 0,2 %

T+; R26-36/37/38-40-42/43-52/53

108-88-3

203-625-9

Tolueeni

20 - 40 %

F, Xn; R11-38-48/20-63-65-67

141-78-6

205-500-4

Etyyliasettaatti

5 - 10 %

F, Xi; R11-36-66-67

123-86-4

204-658-1

n-Butyyliasettaatti

1 - 5 %

-; R10-66-67

110-19-0

203-745-1

Iso-butyliasettaatti

25 - 50 %

F; R11-66

4083-64-1

223-810-8

Tosyyli-isosyanaatti

< 1 %

Xn; R14-36/37/38-42

-

-

Tolueenidi-isosyanaatti polymeeri

10 - 25 %

Xi; R43-36

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

4. ENSIAPUTOIMENPITEET**4.1 Erityiset ohjeet**

4.2 Hengitys

Liian suurelle liuotepitoisuudelle altistunut henkilö siirretään raittiiseen ilmaan ja pidetään levossa ja lämpimänä. Jos hengitys on vaikeutunut, annetaan tekohengitystä tai happea ja viedään lääkärinhoitoon.

4.3 Iho

Tuotteen saastuttamat vaatteet riisutaan. Iho pestään vedellä ja saippualla, jonka jälkeen iho rasvataan. Suuret määrät tuotetta voi hätätapauksessa ennen pesua pyyhkiä liuottimeen kostutetulla kankaalla ja pienet roiskeet puhdistusemulsioilla tai ruokaöljyllä.

4.4 Roiskeet silmiin

Silmiä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä n. 15 min. Tarvittaessa lääkärinhoitoon.

4.5 Nieleminen

Juodaan vettä tai maitoa. Ei saa oksettaa. Mikäli on selvästi nieltä tuotetta, otetaan yhteys lääkäriin.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET**5.1 Sopivat sammutusaineet**

Käytetään jauhe-, vaahto- tai CO₂-sammutusta. Pienet määrät voidaan myös sammuttaa tukahduttamalla.

5.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä

Sammutukseen ei tule käyttää pelkkää vettä, koska vesi voi levittää palavan nesteen paloa.

5.3 Erityiset altistumisvaarat tulipalossa

Palossa muodostuu hajoamistuotteita sisältävää savua, jonka hengittämistä on vältettävä.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ**6.1 Ohjeet henkilövahinkojen estämisestä**

Tupakointi, kipinöivät työt, hitsaus tms. vahinkopaikan läheisyydessä keskeytettävä välittömästi. Vältettävä liuotehöyryjen hengittämistä ja huolehdittava alueen tuuletuksesta.

6.2 Ohjeet ympäristövahinkojen estämisestä

Tuotetta ei saa päästää viemäriin, vesistöön eikä maaperään.

6.3 Puhdistusohjeet

Vuotanut neste imeytetään hiekkaan tms. imevään materiaaliin. Pienet määrät pyyhitään liuotepitoisella trasselilla tms. Jätteet kerätään ongelmajätteenä hävittämistä varten. Likaantunut alue pestään sopivalla puhdistusaineella.

Sopiva seos jäämien vaarattomaksi tekemiseen on esim. vesi (45 osaa) / etanoli tai isopropanoli (50 osaa) / ammoniakki (5 osaa, tilavuusosina). Tämä seos on palavaa. Palamaton vaihtoehto on natriumkarbonaatti (5 osaa) / vesi (95 osaa) -seos (tilavuusosina). Jäteastioita ei saa sulkea ilmatiiviisti muutamaan päivään hiilidioksidin muodostumisen vuoksi.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI**7.1 Käsittely**

Liuotehöyryt voivat muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Liian korkeiden liuotehöyrypitoisuuksien muodostumisen estämiseksi käyttöpaikalle järjestetään riittävä ilmanvaihto. Tupakointi, avotulen teko, kipinöivät työt ja hitsaus käyttöpaikan lähistöllä on kielletty. Ruiskumaalauslaitteiston, sekoitusastioiden ym. maadoituksesta maadoitusjohtimin tulee huolehtia staattisen sähkön muodostumisen estämiseksi.

7.2 Varastointi

Varastoidaan kuivassa, hyvin tuulettuvassa viileässä paikassa, erossa sytytyslähteistä. Pakkaus pidetään tiiviisti suljettuna ja erillään elintarvikkeista.

Suojattava kosteudelta. Suljettuihin astioihin voi muodostua painetta kosteuden vaikutuksesta.

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET**8.1 Altistuksen raja-arvot****8.1.1 HTP-arvot**

Tolueenidi-isosyanaatti (TDI)	0,035 mg/m ³ (15 min)
Tolueeni	25 ppm (8 h)
Etyyliasettaatti	300 ppm (8 h)
n-Butyliasettaatti	150 ppm (8 h)
Iso-butyliasettaatti	150 ppm (8 h)
Tosyyli-isosyanaatti	0,035 mg/m ³ (15 min)

8.1.2 Muut tiedot

HTP = Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet 2009

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**8.2.1 Työperäisen altistuksen torjunta**

Huolehdittava työpisteen riittävästä tuuletuksesta. Jos yleisilmanvaihto ei ole riittävä, on järjestettävä tehokas kohdepoisto tai, jos mahdollista, suoritettava työ ruiskumaalauskaapissa tai vastaavassa tarkoitukseen suunnitellussa tilassa.

Käsiteltäessä isosyanaattipitoisia tuotteita on noudatettava liuotinpitoisten maalien yleisiä käsittelyohjeita. Vältettävä höyryn ja varsinkin ruiskutussumun hengittämistä. Henkilöiden, joilla on taipumusta hengitysteiden yliherkkyyteen (esim. astmaa tai kroonista keuhkoputkentulehdusta sairastavat), tulisi välttää työskentelyä isosyanaattipitoisten tuotteiden kanssa.

Työntekijöiden työnopastus on suoritettava huolellisesti.

8.2.1.1 Hengityksensuojaus

Jos ilmanvaihto käyttöpaikalla on riittämätön, on käytettävä puoli- tai kokonaamaria varustettuna A-tyypin kaasunsuodattimella (ruskea), hionnassa yhdistelmäsuodattimella AP. Ruiskumaalauksessa ja yhtäjaksoisessa pitkäaikaisessa työssä on käytettävä moottorikäyttöistä puhallinsuojainta tai eristävää suojainta (raitisilma- tai paineilmahuppua tms.).

8.2.1.2 Käsiensuojaus

Käytettävä hyväksytyt kemikaalisuojakäsineitä. Sopiva suojakäsinemateriaali on esim. nitrilikumi. Ihovoiteen käyttö on suositeltavaa.

8.2.1.3 Silmiensuojaus

Huolehdittava silmien suojaamisesta, etenkin ruiskumaalauksessa.

8.2.1.4 Ihonsuojaus

Ruiskumaalauksessa on käytettävä tarkoitukseen sopivaa suojavaatetusta.

9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET**9.1 Yleiset tiedot (olomuoto, väri, haju)**

Viskoosi neste, voimakas haju

9.2 Terveiden, turvallisuuden ja ympäristön kannalta tärkeät tiedot

9.2.2 Kiehumispiste/kiehumisalue + 77 °C *)

9.2.3 Leimahduspiste - 3 °C *)

9.2.5 Räjähdysominaisuudet

9.2.5.1 Alempi räjähdysraja 2,2 til-% *)

9.2.5.2 Ylempi räjähdysraja 11 til-% *)

9.2.7 Höyrynpaine 9,7 kPa (20 °C) *)

9.2.8 Suhteellinen tiheys 0,99

9.2.9 Liukoisuus

9.2.9.1 Vesiliukoisuus Ei liukene

9.2.11 Viskositeetti valumisaika yli 30 s / ISO 3 mm kupilla

9.3 Muut tiedot

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

Suhteellinen haihtuvuus (BuAc=1) : 4,2 *)

*) = Etyyliasettaatti

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS**10.1 Vältettävät olosuhteet**

Liutehöyryt voivat suljetussa tai huonosti tuulettuvassa tilassa muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen.

10.2 Vältettävät materiaalit

Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista, amiineista ja alkoholeista.

Reagoi amiinien ja alkoholien kanssa kehittäen lämpöä. Reagoi veden kanssa kehittäen hiilidioksidia.

Kosteuden vaikutuksesta suljetuissa astioissa muodostuu painetta.

10.3 Vaaralliset hajoamistuotteet

Palaessa ja korkeassa lämpötilassa -esim. hitsattaessa tai polttoleikattaessa maalattua pintaa- voi vapautua haitallisia hajoamistuotteita, kuten typen oksideja, isosyanaattiyhdisteitä, syaanivetyä ja hiilimonoksidia.

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT**11.1 Välitön myrkyllisyys**

Katso kohta 11.5.

11.2 Ärsyttävyyys ja syövyttävyyys

Katso kohta 11.5.

11.3 Herkistyminen

Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa yliherkkyysoireita. Isosyanaateille herkistyneet henkilöt saattavat saada oireita jo hyvin alhaisista, työhygieniset raja-arvot alittavista pitoisuuksista lähtien.

11.5 Kokemusperäinen tieto vaikutuksista ihmisiin**11.5.1 Hengitysaltistus**

Tuotteesta haihtuvien liutehöyryjen tai ruiskutussumun hengittäminen voi ärsyttää hengityselimiä ja limakalvoja sekä aiheuttaa päänsärkyä ja huonovointisuutta. Pitkäaikainen suurten pitoisuuksien hengittäminen vaikuttaa huumaavasti ja voi aiheuttaa hermostollisia oireita, kuten väsyneisyyttä, hermostuneisuutta ja unen häiriöitä.

11.5.2 Ihokosketus

Toistuva ihokosketus poistaa ihoa suojaavan rasvakerroksen ja voi aiheuttaa ärsytysihottumaa. Roiskeet ärsyttävät silmiä.

11.5.3 Muut vaikutukset

Tuote sisältää tolueenia. Saattaa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia sikiön kehitykselle.

Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

12. TIEDOT KEMIKAALIN VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE**12.6 Muut haitalliset vaikutukset**

Maalituotteita tulee aina käsitellä huolellisesti, eikä niitä saa päästää maaperään, viemäriin tai vesistöön.

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT**13.1 Hävitettävä tuote**

Jätteet kerätään ja hävitetään jätehuoltoviranomaisten hyväksymän jätehuoltosuunnitelman mukaisesti.

Nestemäinen jäte tulee toimittaa ongelmajätteiden keräily pisteeseen tai muualle vastaavaan paikkaan ongelmajätteenä käsiteltäväksi. Nestemäisen jätteen EWC jättekoodi esim. 08 01 11 (maali- ja lakkajätteet, jotka sisältävät orgaanisia liuottimia tai muita vaarallisia aineita). Liuotin vapaa, kovettunut maali- ja maalausjäte voidaan yleensä toimittaa kaatopaikalle.

13.2 Pakkausjäte

Tyhjä, kuivat myyntipakkaukset voidaan toimittaa järjestettyyn pakkausten kierrätykseen tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa yleiselle kaatopaikalle.

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

14. KULJETUSTIEDOT

14.1	YK-numero	1263
14.2	Pakkausryhmä	II
14.3	Maakuljetukset	
14.3.1	Kuljetusluokka	3
14.3.3	Rahtikirjan mukainen nimitys	maalin kaltainen aine
14.4	Merikuljetukset	
14.4.1	IMDG-luokka	3
14.4.2	Oikea tekninen nimi	paint related material
	Merta saastuttava aine	ei
14.4.3	Muita tietoja	EmS: F-E,S-E
14.5	Ilmakuljetukset	
14.5.1	ICAO/IATA-luokka	3
14.5.2	Oikea tekninen nimi	paint related material

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

15.1	Varoitusetiketin tietoja	
15.1.1	Valmisteen varoitusmerkin kirjaintunnus ja varoitusmerkin nimi	
	F	Helposti syttyvä
	Xn	Haitallinen
15.1.2	Varoitusetikettiin merkittävien aineosien nimet	
	Isosyanaattisideaine	
	Tolueenidi-isosyanaatti	
	Tolueeni	
15.1.3	R-lausekkeet	
	R11	Helposti syttyvä.
	R20	Terveydelle haitallista hengitettynä.
	R36/38	Ärsyttää silmiä ja ihoa.
	R42/43	Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
	R48/20	Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
	R63	Voi olla vaarallista sikiölle.
15.1.4	S-lausekkeet	
	S16	Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty.
	S23	Vältettävä liuotehöyryn/ruiskutussumun hengittämistä.
	S24	Varottava kemikaalin joutumista iholle.
	S29	Ei saa tyhjentää viemäriin.
	S33	Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti.
	S36/37	Käytettävä sopivaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä.
	S38	Kemikaalin käyttö edellyttää tehokasta ilmanvaihtoa tai sopivaa hengityksensuojainta.
	S45	Onnettomuuden sattuessa tai tunnettaessa pahoinvointia hakeuduttava heti lääkärin hoitoon (näytettävä tätä etikettiä, mikäli mahdollista).
15.1.5	Eräitä valmisteita koskevat erityisvaatimukset	
	Sisältää isosyanaattisideainetta. Noudata käyttöturvallisuustiedotteen ohjeita.	

16. MUUT TIEDOT

16.1	Kohdissa 2 ja 3 mainittujen R-lausekkeiden koko teksti	
	R43	Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
	R14	Reagoi voimakkaasti veden kanssa.

HARDENER 007 1365

Päiväys: 8.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

R36	Ärsyttää silmiä.
R42	Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä.
R38	Ärsyttää ihoa.
R11	Helposti syttyvää.
R20	Terveydelle haitallista hengitettynä.
R36/38	Ärsyttää silmiä ja ihoa.
R42/43	Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R48/20	Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
R63	Voi olla vaarallista sikiölle.
R10	Syttyvää.
R26	Erittäin myrkyllistä hengitettynä.
R36/37/38	Ärsyttää silmiä, hengityselimiä ja ihoa.
R40	Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa.
R52/53	Haitallista vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R65	Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
R66	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

16.3 Käyttörajoitukset

Vain teolliseen ja ammattikäyttöön. Tuotetta ei ole tarkoitettu kuluttajakäyttöön.

16.4 Lisätiedot

Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu
Puh. (09) 857 71
Fax (09) 8577 6936
E-mail: productsafety@tikkurila.com

Allekirjoitus

d2/niear